

Ситуація спілкування.
Учасники спілкування.
Наміри співрозмовників/
співрозмовниць.

Продовжте речення

1. Взаємодія між людьми чи групами людей, за допомогою якої учасники краще пізнають один одного, обмінюються інформацією, думками, почуттями, досягають взаєморозуміння – це **СПІЛКУВАННЯ** **ЦІЛЬ**

2. Те, заради чого ви почали спілкуватися – це **СПІЛКУВАННЯ**

3. Спілкування, що відбувається через засоби масової комунікації (телефон, смартфон, планшет, комп'ютер і мережу Інтернет) – це **ВІРТУАЛЬНЕ СПІЛКУВАННЯ**

4. Реальні умови й безпосередній контакт зі співрозмовником – це ознаки **РЕАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ**

5. Той, хто говорить, – це **АДРЕСАТ**

6. Той, хто мене слухає, – це **АДРЕСАНТ**

Поміркуймо

1. Які складники формують ситуацію спілкування?

СИТУАЦІЯ СПІЛКУВАННЯ – це сукупність складників, від яких залежить поведінка учасників та результат їхньої взаємодії. Такими складниками є адресат і адресант, або УЧАСНИКИ СПІЛКУВАННЯ (хто і з ким говорить?), ТЕМА РОЗМОВИ (про що?), МЕТА (навіщо? з якою метою?), МІСЦЕ І ЧАС (де? коли?).

2. Чому кожен із них важливий?

Для учасників спілкування важливо враховувати, де, коли, про що, з якою метою і з ким ми розмовляємо. Саме ці складники ситуації визначають поведінку мовців. Коли мовці їх ураховують, спілкування стає ЕФЕКТИВНИМ, ЦІЛЕСПРЯМОВАНИМ І РЕЗУЛЬТАТИВНИМ.

Аналізуємо і розмірковуємо

Прочитайте текст

Ярина сама здивувалася, що так відверто розмовляє з жінкою, яку знає лише кілька хвилин.

– А яка в тебе є мрія?

Дівчина помовчала, перебираючи в думках, наче дитячі скарби, свої найпотаємніші мрії.

– Мрію навчитися танцювати... на візку...

Вимовила – і аж очі замружила, ошелешена своєю відвагою. Ніколи-ніколи, навіть самій собі, нізащо не промовила б уголос цих слів.

– Он як? – пані Ядвіга звела брови. – Прекрасна мрія!

– І Ви можете мене навчити? – осміліла Ярина.

– Ти знаєш, – пані Ядвіга замислилася... – Я не маю такого досвіду.

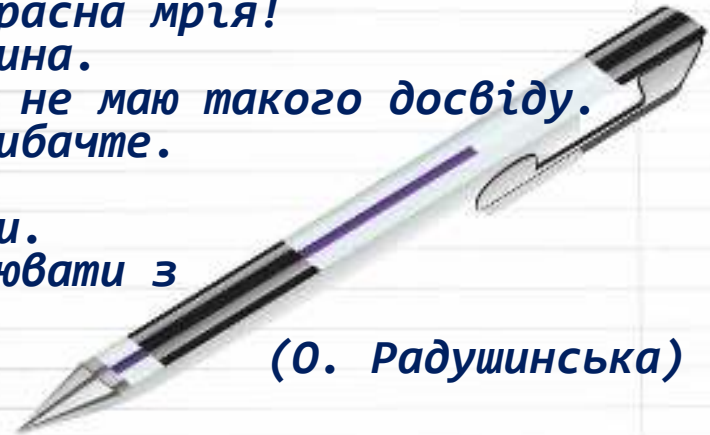
– Я зрозуміла, – тихо сказала дівчина. – Вибачте.

– Ти мене не скривдила, не вибачайся.

Мені треба поговорити з друзями, колегами.

Вони допоможуть. Мені цікаво буде попрацювати з тобою, але трішки зажди, я пораджуся.

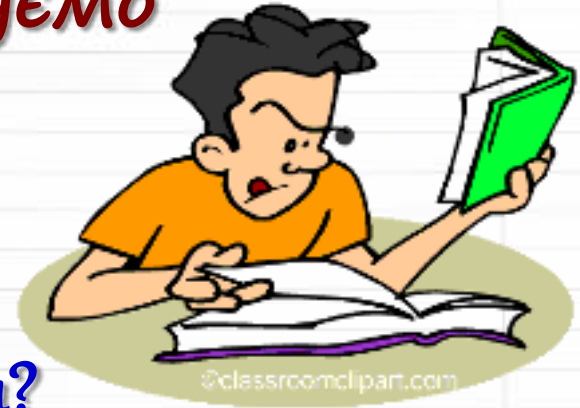
(О. Радушинська)

Аналізуємо і розмірковуємо

Проаналізуйте його за такою схемою:

- ✓ Хто з ким спілкується?
- ✓ Про що говорять?
- ✓ Які наміри (цілі) в учасників спілкування?
- ✓ Яку проблему намагаються розв'язати?
- ✓ Що вплинуло на мовленнєву поведінку Ярини?
- ✓ Що визначає особливості цієї ситуації?

Поміркуймо

Завжди необхідно зважати на те, з ким ви спілкуєтеся, а саме:

1)

ровесник(-ця),
молодший(-а),
літня людина.

якого віку співрозмовник:

старший(-а),
доросла людина,

2)

родич(-ка),
друг/подруга,
учитель(-ка),
сусід(-ка),

ким він/вона вам доводиться:

близька людина,
однокласник(-ця),
приятель/приятелька, незнайома
незнайома людина,

колега батьків тощо.

3)

які між вами стосунки:

теплі, приязні, приятельські, нейтральні, офіційні/неофіційні.

Прочитайте прислів'я. Які характеристики мають на увазі, коли так говорять про мовців?

Зразок: *Лепече, як сорока*. Так кажуть про людину, яка постійно щось говорить і робить це вкрай швидко. Крик і лемент, який здіймає сорока, часто привертає увагу. Звуки цієї птахи дуже швидкі й різкі.

Язик заплітається. Наговорити сім мішків гречаної вовни, і всі неповні. Не зв'язати двох слів. Як овечка: не мовить ні словечка. Та у нього на осиці кислиці, а на вербі груші ростуть. На його слові можна мур мурувати. Говорить, а немає про що й слухати. Говорить, що слина до губи принесе.

(Нар. творчість)

Важливо

У ситуації спілкування слово «НАМІР» близьке за значенням до слова «ЦІЛЬ». Отже, намір означає конкретну ціль висловлення мовця, що виражає такі прагнення: ДІЗНАТИСЯ, ПОІНФОРМУВАТИ, ПОСПІВЧУВАТИ, ПОДІЛИТИСЯ ЕМОЦІЯМИ, ВРАЖЕННЯМИ; ПОПІКЛУВАТИСЯ, ЗАПИТАТИ, ЗАПРОПОНУВАТИ, СХВАЛИТИ, ОСУДИТИ, ЗАКЛИКАТИ, ПОБАЖАТИ, ПОЯСНИТИ, ПІДТРИМАТИ тощо.

Завжди зважай на те,
з ким, про що і з якою метою
ти спілкуєшся!

Розвиваємо вміння та навички

Прочитайте текст в ролях. Визначте наміри мовців.

- Дай Боже щастя, дідусю!
- Дякую, внучку! Дай Боже і тобі!
- Зашпиліть куртку, бо застудитесь. Сьогодні холодно. І не нудно вам опут так замітати? Щодня одне й те саме.
- Ні, хлопчику, я люблю свою роботу. Подивися, яка чудова осінь. Яке гарне барвисте листя, як твій портфель. Уяви собі, що в світі нема двох однакових листочків, як і людей. Господь кожного створив неповторним.

(І. Захаревич).

Розвиваємо вміння та навички

Прочитайте текст в ролях. Визначте наміри мовців.

– Ви хоч раз були в зимовому гаю? – спитав Павлусь однокласників.

– Ні! – сказали в один голос.

Павлусь посміхнувся:

– Тоді ви ще не бачили справжньої казки... Там тонкі берези, наче чорногузи, мерзнуть на одній нозі. Там старий самотній дуб, мов сердитий дід, схопив за поли волохату сиву хмару й випрушує останній з неї сніг...

– Ти справжній поет! – вигукнула Оленка, – А в тім гаю стоїть така тиша, що навіть чути подих вже недалекої весни. Ну, як?

– Я в захопленні, – сказав Павлусь.

– Тоді лашпуймо лижі, – скомандував Тимко. – Ми теж хочемо побачити зимову казку ...

(За В. Сенцовським).

classroomboard.com

Рефлексія

Найбільший мій успіх сьогодні – ...

Мені цікаво було дізнатися ...

Я обов'язково звертатиму увагу на

Складнощі виникали під час ...

Я можу себе похвалити за ...

Домашнє завдання

✓ Виконайте завдання відповідно до кожної ситуації:

1. Хлопчик грубо розмовляв із вашою сестрою. Порадьте йому попросити вибачення.
2. Друг/подружка на день народження дарує вам те, про що ви давно мріяли. Подякуйте.
3. У вашої сусідки сталося горе – померла кішка. Поспівчайте їй.
4. На полиці книгарні ви побачили саме ту книжку, яку давно шукали. Висловіть свою радість.

